

רבי יהודה פתח, פתח, פתח (ויקרא כג) פרי עץ הדר פתח תמרים. פרי עץ הדר מה הוא? זה אתרוג. וכי אתרוג מעץ הדר הוא? והרי כמה קוצים יש סביבו, מכאן ומכאן, ואתה אמרת פרי עץ הדר? אלא סוד הדבר, שפתוח ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם. וכתוב עצם מעצמי ובשר מבשרי, וזהו פרי עץ הדר. מנין לנו שאדם נקרא עץ? שפתוח פי האדם עץ השדה.

כפת תמרים, שעולים לשבעים שנים, ובו נתקנו שבעים שנים עליונות. וזה כפות למעלה ולמטה, ולכן נקרא פתח, כמו שנאמר בפיתו, שעולה לכאן ולכאן. וזהו שפתוח פי כל בשמים ובארץ, דוקא.

רבי יוסי אמר, פרי עץ הדר - זה מזבח, שעושה פרות, ומעלה נצנים לכל הצדדים. מה הטעם? משום שכל שבעים השנים נותנים לה חלק, והיא מתברכת מכלם. מה זה אומר? משום שמי שחוטא אל המזבח, הוא חוטא בכל, שהרי כפות פתח אותו שכתוב למעלה, ולכן נקשרו זה עם זה, פרי עץ הדר כפת תמרים, ולא כתוב וכפת תמרים.

כתוב (ויקרא ז) זאת משחת אהרן ומשחת בניו. מה זה אומר? אלא זאת - זה מזבח, שנמשח על יד אהרן, שכתוב ומשחת את מזבח העולה ואת כל פליו. ומשחת (משחת) בניו, שהרי נמשח מכלם, ומתגדל ומתברך ומטהר.

בא ראה, פתח סוככים את המזבח פעם אחת בכל יום, ואחר כך שבע פעמים. מה זה אומר? אלא, למלך שהזמין אורחים

רבי יהודה פתח, פתח, פתח (ויקרא כג) פרי עץ הדר כפת תמרים. פרי עץ הדר, מאן הוא. דא אתרוג. וכי אתרוג מעץ הדר הוא, והא כמה קוצין אית סחרניה, מכאן ומכאן, ואת אמרת פרי עץ הדר. אלא רזא דמלה, דכתיב, (בראשית) ויבן יי' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם. וכתיב (בראשית) עצם מעצמי ובשר מבשרי, ודא הוא פרי עץ הדר. מנלן דאדם עץ אקרי. דכתיב, (דברים) כי האדם עץ השדה.

כפת תמרים, דסליק לשבעין שנין, וביה אשתכללו שבעין שנין עלאין. ודא אכפת ואתקשר לעילא ותתא. ועל דא אקרי כפות, כמה דאת אמר בפיתו, דסליק להכא ולהכא. הדיקא.

רבי יוסי אמר, פרי עץ הדר דא מזבח, דעביד פירין, וסליק אבין לכל סטרין. מאי טעמא. בגין דכל ע' שנין, יתבין לה חולקא, ואתברכא מפלהו. מאי קא מיירי. בגין דמאן דחטי לגבי מזבח, בכלא חטי, דהא כפית לקבלי ההוא דכפית לעילא, ועל דא אתקשר דא בדא, פרי עץ הדר כפת תמרים ולא כתיב וכפת תמרים.

כתוב (ויקרא ז) זאת משחת אהרן ומשחת בניו. מאי קא מיירי. אלא, זאת: דא מזבח, דאתמשח על ידא דאהרן, דכתיב, (שמות מ) ומשחת את מזבח העולה ואת כל פליו. ומשחת (מ"א זו משחת) בניו, דהא מפלהו אתמשח, ואתרבי, ואתברכא, ואתדכא.

תא חזי, פתח סוככים את המזבח זמנא חדא בכל יומא, ושבעה זמנין לבתר. מאי קא מיירי. אלא, למלכא דזמין אושפיזין, ואתעסק בהו, והוה ליה למלכא

מאירי. אלא, למלכא דזמין אושפיזין, ואתעסק בהו, והוה ליה למלכא